

Randi Vestergaard Evaldsen, Demokraatit sinnerlugit Inatsisartunut ilaasortaq

Peqqissutsimut sillimmatit pillugit apeqqummut nr. 220/2019-imut akissut

Brevdato: 16-07-2019
Sags nr. 2019 - 15414

Asasara Randi Vestergaard Evaldsen,

Inatsisartut suleriaasianni § 37, imm. 1 naapertorlugu peqqissutsimut sillimmatit sulisitsisunit akilerneqartartut akileraaruserneqartarnerat pillugu apeqquteqarputit. Apeqqutitit akissutinni innersuussutigineqarput. Apeqqutit ataani ataasiakkaarlugit issuarneqarput akineqarlutillu.

P. O. Box 1037
3900 Nuuk
Tel. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 63 50
E-mail: oed@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

1. Peqqissutsimut sillimmasiinerit sulisitsisunit akilerneqartartut pillugit akileraartarnikkut malittarisassat atuuttut qanoq ippat?

Peqqissutsimut sillimmatit sulisitsisunit akilerneqartartut akileraaruserneqartarnerannik maannakkut periuseq tassaavoq sulisitsisup peqqissutsimut sillimmatit akiligai ilanngaataasarlutik.

Sullississutit Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqarfimmit neqeroortigineqartut Peqqissutsimut sillimmatinit matussuserneqartarpata peqqissutsimut sillimmatit sulisumut akileraarutaaneq ajorput. Peqqissutsimik sillimmatinik aningaasartuutit assersuutigalugu kusanarsarniarlunipilatsinnermut sulisulluunniit ilaqutai ilanngunneqarpata peqqissutsimut sillimmatinit matussuserneqarsinnaappata sulisoq akileraaruserneqassaaq. Sulisitsisup peqqissutsimut sillimmatinut akileraaruserneqartussaataa sunut aningaasartuutai sulisup isertitaanut A-nut ilanngunneqassapput aningaasallu annertussusaat tunngavigalugit akileraarutinut A-nut akiliisoqassalluni.

Kalaallit Nunaanni sillimmatinik neqeroorteqartartut paasissutissiissutaat tunngavigalugit paasinarpoq peqqissutsimut tunngaviumik sillimmataannit Danmarkimut nunanullu allanut angalaneq najugaqarnerlu matussuserneqarneq ajortut. Sillimmatinit aamma nappaatit katsorsarneqarsinnaanngitsut, naartulerniarnerit aamma kræftimik katsorsaanerit ilaat Danmarkimi namminersortunit suliarineqarnissaannik akuersissutaanngitsut matussuserneqarneq ajorput.

2. Qanormita akeqassava peqqissutsimut sillimmasiinerit sulisitsisunit akilerneqartartut akileraarutaarutsinneqartuugaluarpata?

Erseqqissarneqassaaq qanoq amerlatigisut sulisitsisup akiligaanik peqqissutsimut sillimmasiinerimut ilaanersut pillugit paasissutissaqanngitsoq, naatsorsuinerit nalorninarpoqarput naatsorsuinerugallartutullu oqaatigisariaqarlutik. Illit Forsikringit Agentur A/S-imut akissut tunngavigalugu peqqissutsimut sillimmasiineq sulisitsisup akiligaa ukiumut 2.000 kr.-t missaanni akeqarpoq. Ilimagineqarpat inuit 10.000-it

sulisitsisup akiligaanik peqqissutsimut sillimasiinermut ilaasut, taava akileraarutinit isertitassanit annaasat ukiumut 8-9 mio. kr. missaaniissapput.

Peqqissutsimut sillimasiineq atorlugu katsorsartinnerup ilarujussua Danmarkimi ingerlanneqartarpoq. Taamaammat peqqissutsimut sillimasiinermi nalinginnaasumi Danmarkimut nunamulluunniit allamut angalaneq najugaqarnerlu matussuserneqarneq ajorput. Periutsimik inuiaqatigiit aningaasaqarneranni nalilersuisoqassappat ilaatigut aningaasartuutit taakku ilanngunneqassapput. Aningaasartuutit missingiinermi qulaaniittumi taamaaliortoqanngilaq.

3. Naalackersuisut eqqarsaatigisinnaanerlugu inuinnartut peqqissutsimut sillimasiinerit akileraartarnikkut ilanngaatigineqarsinnaanngortinnissaat?

2019-imut aningaasanut inatsit pillugu politikikkut isumaqatigiinniarnerni partiit kissaatigaat peqqinnissaqarfimmi aningaasartuutit annertuumik misissueqqissaartoqassasoq. Tassunga atatillugu ilaatigut oqaatigineqarpoq peqqissutsimut sillimasiinerit ilanngaataasinnaanerannik atuutilersisinnaanerup sunniutaanik qulaajaanissaq kissaatigineqartoq. Tamanna tunngavigalugu misissueqqissaarnissamut tassunga sulinissamut tunngavissiaq suliarineqarnikuuvoq, taannalu Naalackersuisunit akuerineqarpoq Inatsisartullu Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliaanut nassiunneqarluni. Sulinissamut tunngavissiami tassani ilaatigut allaqqavoq misissueqqissaarneq 2020-mi ukiap tungaanut ingerlanneqassasoq.

Tunngaviusumilli maannakkut oqaatigineqareersinnaavoq inuit namminneq inuussutissarsiornermilu aningaasartuutaasa immikkoortinnissaat Kalaallit Nunaanni akileraaruseeriaatsimi qitiusut ilagaat. Isertitanik akileraaruteqartussaataasunik naatsorsuineri ingerlatsinermi aningaasartuutit ilanngaatigineqarsinnaasut tamannalu inuit namminneq aningaasartuutaannut atuutinngilaq. Inuit namminneq peqqissutsimut sillimasiinermut aningaasartuutaat inuit namminneq aningaasartuutigaat ilanngaatigineqarsinnaanngitsut. Taamaammat inuit namminneq peqqissutsimut sillimasiinermut aningaasartuutaasa ilanngaatigineqarsinnaanerit atuutilersinneqassappat akileraaruseriaatsip tunngavianik annertooujussuarmik allannguisoqartussaassaaq.

Peqqissutsimut sillimasiinerni inuit naammattumik isertitaqartartut Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqarfimmi utaqqisunut allattuiviit qaangiinnarnissaannut tunngaviusumik periarfissaqarput. Tamanna tulluartaunersoq tulluartaunnginnersorluunniit assigiinngitsunik isummerfigineqarsinnaavoq.

Nunani allani misillitakkat takutippaat inuit namminneq peqqissutsimut sillimasiinernik atorneqarnerisa annertussusia misissorneqarsinnaanerit katsorsarneqarsinnaanerimullu tunngatillugu naligiinnginnermik kinguneqarsinnaasoq. Taamaalilluni isumaliutigineqartariaqarpoq inuit namminneq sillimasiisarnerisa atorneqarnerulernera peqqinnissaqarfimmut akileraarutitigut aningaasalersorneqartumut tapiisarneq piffissami siviisunerusumi ajoqusissaneraa.

Illimagineqartariaqarpoq katsorsaanerpassuit peqqissutsimut sillimasiinermi matussuserneqartussat nunani allani ingerlanneqartassasut. Kalaallit Nunaanni najugarisamit sumiiffimmut katsorsarneqarfissamut uterlugulu angalanernut

anigaasartuutit amerlasuunut annertuumik anigaasartuutaassapput. Pisut ilaanni ilimagineqartariaqarpoq najugaqarnermut anigaasartuutit aamma akilerneqassasut. Sillimasiisarnermik neqerooruteqartartut sillimasiinerit allannortippatigit anigaasartuutillu taakku ilanngullugit, sillimasiinernut akiliutit qaffasinnerulissapput, tamannalu ilanngaasiisinaanermi akileraarutinut tamarmiusut tunngatillugu aamma sunniteqassaaq.

Innuttaasoq peqqissutsimut sillimasiinermit akilerneqartumik katsorsartissaguni Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqarfimmi nakorsamit innersuunneqartariaqarpoq. Peqqinnissaqarfiup tamanna suliassaraa. Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqarfiup aamma katsorsaanerup kingorna katsorsaaqqittarnissaa, sungiusaaqqittarnissaa, kingunerluutinik il. il. katsorsaasarnissaa ilimagineqartariaqarpoq. Allatut oqaatigalugu, inuit namminneq peqqissutsimut sillimasiisarnersa annertunerulernera Kalaallit Nunaanni isumalluutinik annertuunik sipaaruteqarnermik kinguneqassanersoq nalorninarpoq.

Peqqinnissaqarfik aamma inuit pillugit paasissutissat peqqissaanermilu periutsit assigiinngitsut pillugit inatsisit assigiinngitsut pissutigalugit napparsimasut pillugit allattuiiffinnik, peqqissutsip piffissap ingerlanerani qanoq ittuusimanageranik, nakorsaatinik, nalunaarusianik il.il. Kalaallit Nunaata aamma Danmarkip nunalluunniit allat akornanni ingerlaannaq paarlaasseqatigiittoqarneq ajorpoq. Taamaammat napparsimasoq nunami allami pilatsinnini katsorsarneqarniniluunniit pillugit paasissutissat nassarnissaannik ingerlateqqinnissaanillu annertuumik akisussaaffeqarpoq. Tamanna piffissaq eqqorlugu eqqortumillu pinngippat nakorsat peqqissaasulluunniit paasissutissat naammangitsut atorlugit iliuuseqarpata kukkusumik katsorsaanermik kinguneqariaannaavoq imaluunniit misissuineritut allanut ingerlateriikkanut anigaasartuuteqarnerulertoqassalluni.

Peqqissutsimut sillimasiinerit ilanngaatigineqarsinnaalerpata akileraarutini tamarmiusuni annaasaqariaannaanermut tunngatillugu allanik aaqqiissuteqartoqarsinnaanersoq nalilersorneqartariaqarpoq, assersuutigalugu anigaasat taakku atorlugit amerlanerusunik pitsaanerusunillu tassungalu peqatigitillugu innuttaasunut amerlanerusunut iluaqutaasunik katsorsaasoqarsinnaanersoq.

Tamanna tunngavigalugu isertitat akileraaruserneqartussaataitasut naatsorsorneranni inuit namminneq peqqissutsimut sillimasiinermit anigaasartuutaasa innuttaasunit ilanngaatigineqarsinnaasunik siunnersuummik saqqummiussilersaanngilanga.

Pissuseq qulaani taaneqartoq misissueqqissaarnermi ingerlanneqartumi misissueqqissaarnissamilu ilanngunneqarsinnaassanersoq. Tamanna tunngavigalugu innuttaasut isertitaasa akileraaruserneqartussaataitasut naatsorsorneranni inuit namminneq peqqissutsimut sillimasiinermit anigaasartuutaasa ilanngaatigineqarsinnaanerannik siunnersuummik saqqummiinissara siunertarinngilara. Soorlu ersittoq inuit namminneq peqqissutsimut sillimasiinerisa ilanngaatigineqarsinnaanerannik atuutilersitsinissaq pillugu aalajangiinermut atatillugu tunngaviumik annertuunik isumaliutiginnittoqartariaqarpoq oqallittoqarlunilu, Naalakkersuisullu taamaammat tamanna pillugu siunnersuummik saqqummiisoqassanersoq isummertinnagit misissueqqissaarnissat aalajangiunneqartut isumaliutiginninnerillu utaqqimaarneqarnissaat kissaatigaat.

4. Naalackersuisut qanormita akeqartussatut taggissagaluarpaa inuinnartut peqqissutsimut sillimmasiinerit ilanngaatigineqarsinnaangussagaluarpata?

Aallaqqaasiullugu apeqquummut 3-mut akissut innersuussutigineqassaaq.

Erseqqissarneqassaaq inuit namminneq peqqissutsimut sillimmasiisinaanermik qanoq amerlatigisut atuissanersut nalorninartorujussuuvoq, taamaammat aningaasartuutissat nalorninartorujussuupput naatsorsorneqarallartutullu oqaatigisariaqarlutik. Sillimmasiisarfinit akissutit aallaavigalugit inuit namminneq peqqissutsimut sillimmasiinerat ukiumut 3.000 kr. missaanni akeqarpoq, taannalu inuit qanoq ukioqarnerat apeqqutaatillugu assigiinngiiaarsinnaavoq. Ilimagineqarpat inuit 5.000-it sillimmasissasut, isertitanit akileraarutissanit annaasat 6-7 mio.kr. missaniissapput.

Sulisitsisut akiligaannik sillimmasiinerit pinnagit, inuit namminneq peqqissutsimut sillimmasiinermit ilanngaataat pineqarpata, ilimagineqartariaqarpoq inuit 5.000-inik amerlanerusut namminneq peqqissutsimut sillimmasissasut.

Peqqissutsimut sillimmasiineq atorlugu katsorsaanerit amerlasuut Danmarkimi ingerlanneqartarput. Peqqissutsimut sillimmasiinermit nalinginnaasumi Danmarkimut nunanulluunniit allanut angalanerit najugaqarnerillu matussuserneqarneq ajorput. Suliniummi inuiaqatigiit aningaasaqarneranni nalilersuisoqassappat ilaatigut aningaasartuutit taakku ilanngunneqassapput, aningaasartuutissanilli missingiinermit qulaaniittumi ilanngunneqanngillat.

5. Peqqissutsinut sillimmasiinerit tunngasunik allanik Naalackersuisut paasissutissiisinaanerlutik?

Kalaallit Nunaanni inuit namminneq peqqissutsimut sillimmasiinerisa ilanngaatigineqarsinnaanerisa atuutilersinneqarnissaa kissaatigineqarpat apeqquummut 3-mut akissummi ilisimatitsissutigineqartutut annertunerusunik misissueqqissaartoqartariaqarpoq. Pisortat aningaasaqarneranni aningaasartuutininik eqqornerusunik aamma peqqissutsimut sillimmasiinermit iluaqutaasinnaasunik misissueqqissaarnermit takussutissiisuni. Tamassumani peqqissutsimut sillimmasiinermit ilanngaaseeriaatsit kissaatigineqartut suussanersut isummerfigineqassapput.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Vittus Qujaukitsoq